

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Széchényi-utca SIMON-ház Kuna József utr kereskedésével szemben.

HIRDETME NYEK.

előzetési pénzek és a kiadás körüli pauszok valamint a lap szerkesztési díjait illető minden körülmények ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert kézektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen napokon t, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve

Table with subscription rates: Egész évre 10 ft - kr., Félévre 5 ft - kr., Negyedévre 2 ft 50 kr., Egy óra 1 ft - kr.

Hirdetési díj:

Or-basáhospeitisor egyszeri beiktatásáért 5kr. Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. Nyilttár 4 hasábos peitisorért 20 kr. Hirdetést vagy reclamat magában foglaló hirdetés sora 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Hétfő Május 27.

104. szám.

Budapest május 25. 1889.

n. A közoktatásügyi költségvetés felett halad tovább a vita s Csáky miniszter többszöri felszólalása az ellenzék minden mesterkedése daczára részére hagyta a közvéleményt, melyet még nem régen is a német nyelvű rendelet ügyében csinált nagy agitálás fogytán idegenkedni volt hajlandó tőle.

Egészséges eszméi, melyeket programbeszédében előadott, teljesen indokolták az ösmeretes változást. Minden épület szilárdsága attól függ, hogy elég mélyen van-e a talajba építve az alapja. Ez elvből indul ki Csáky miniszter, midőn azt állítja, hogy a vallásos meggyőződések az állam legfőbb érdekei sorából soha ki nem törölhetők, s midőn azt állítja, hogy: „jobb és nagyobb utónemzedéket kell nevelnünk, hogy egyszer számosabbak és jobbakk legyünk, s midőn ezt állítja, hogy: „minden művelt, hasznos munkásságra törekvő férfinak nemcsak gyakorlati ismeretével kell bírnia, hanem egytuttal magasabb felfogással is.“ S midőn kimondá, hogy az oktatást s a nevelést a nemzeti genius szellemének kell imponálnia.

Teljesen egyetértünk gr. Csáky vezetésével. A vallás-erkölcsi nevelés képezi a nagy Albion hatalmának s népe erősségének egyik legelső alapszlopát. Mert a praktikus angol nép nem nagyurias mulatságból vagy finom időöltési vágyból adta rá magát a nála oly erős vallásos élet kultiválására. Az angol nép semmit sem tesz ok nélkül. Az angolok ismerik a vallásos nevelés hasznát; de Magyarországon, hol a keresztény vallásos nevelés szükségének hangzatosítása igen könnyen a nem-keresztények jogai kurtítására magyaroztatik, ugy látszik még hosszú idő kell ahoz, hogy az emberek meggyőződve legyenek arról, hogy az egész társadalomnak a vallásos és erkölcsös élethez való szoktatása sokkal

biztosabb utja az anyagi jólétnek s a meggazdagodásnak is, mintsem enélkül a részvénytársaságoknak akár száz vagy ezer számmra alapítása is. Kívánjuk, hogy Csáky kormányzata e meggyőződés általános elterjesztését idéze elő.

Az is érdekes, hogy Csáky a közgazdasági boldogulhatás tekintetéből kárhóztatja a törvény alkotási rendeltetbe boesátási és bürokratikus mérvét, mely tulhajtottságában sok bajt és helytelen-ség szülőke. A közgazgatási szolgálót lehetőleg egyszerűsíteni kell, mert különben attól tartunk, hogy előbb-utóbb a nem érdemleges jelentések halmazában teg megfulni, az érdemleges működés.

E mondatát összevetve a vallás-erkölcsi nevelés szükségéről a mondottakkal, teljesen megértjük a gr. Csáky konszen-lációiban levő logikai összefüggést is. Az az ember, aki azt állítja, hogy a val-lásos meggyőződés a polgáriassodás egyik leghatalmasabb tényezője, az természetesen nem helyeselheti a törvény és ren-delekezési és bürokratikus mániát sem. Az jó, széles, erős alapot vetett, annak aztán könnyű építeni, nem dül be az épü-lete, amily társadalomban a vallás ségélyével meggyökereztetik a nevelés ér-zéket, hogy a nagy közönség mint különö-sen a törvények végrehajtásával foglal-kozó tisztviselők között; ott aztán mint-szükség folytonosan új törvényeket ér-légtetni s szabályrendeleteket fabrikálni.

Ritka tisztviselő az, ha erkölcsi ér-zéke nincs eltompitva, ki egy rosszabb régi törvény alapján is sokkal helyesebb és igazságosabb intézkedést ne tudna tenni, mint a legkitünőbb új törvény uta-sítása szerint is az a kinek lelkiismereté-ben nincs minden a rendén.

Az ország nagy örömmel értesülhet gr. Csáky közoktatásügyi miniszternek programjáról, ez ország nemcsak nevel-ésügyi, de közgazdasági boldogulhatásá-nak érdekében is, mert abból igen erős józan ész s az ország szükségéinek teljes

megfontolása sugárzik ki. Az ellenzék lapjai hiába hordanak ellene össze tükö-t, bogarat, a közvélemény márfelismerte benne azt az embert, akire Magyarország közoktatásügyének szüksége van.

Országgyűlés.

Budapest, május 25.

A képviselőház mai ülését is a közoktatásügyi költségvetés részletes tárgyalása foglalta el. A középiskoláknál Szederkényi azt fejtegette, hogy a német nyelvrendelet törvényellenes; Thaly pedig arra mutatott rá, hogy az osztrák iskolákban a történelmet helytelenül, Magyarország önállóságának ignorálása mellett tanítják. Csáky miniszter ez utóbbi kérdésre nézve kijelenti, hogy megteszi a kellő lépéseket Ugron Gábor a budai internatust hozta szóba; hévvel beszélt ellene s ez irányban határozati javaslatot is adott be. Az internatus védelmére keltek gr. Csáky miniszter, Visi Imre, ki heyleslés közt polemizált Ugronnal és Komlóssy, ki azonban kifogásolta, hogy a miniszter a parlament előtt legyen felelős a tanulmányi alap ügyeiért a mire gr. Csáky igen correcten válaszolt. Fenyvesy az iránt adott be határozati javaslatot, hogy culturminiszter, a közoktatási bizottság és más szakértők véleményének meghallgatása után tegye megfontolás tárgyává a görög nyelvnek a gymnasium rendszer tantárgyai sorából kihagyását.

A vita bezárása után Szathmáry György a nemzeti nevelés érdekei szempontjából, a külföldies nevelés ellensúlyozására védte a budai internatust. Ugyancsak az internatus mellett, mint a határozati javaslat benyújtója, Daniél Ernő ellene a zárzó jogával Ugron Gábor szólalt fel. Szavazás során Fenyvesy határozati javaslata melyhez Csáky miniszter is hozzájárult, ugyszintén Daniél Ernő határozati javaslata nagy többséggel elfogadottat s a ház tudomásul vévén a közoktatásügyi bizottság jelentéseinek a budai internatusra vonatkozó részét, Ugron határozati javaslatát mellőzte.

A népoktatásnál Polonyi hosszú beszéd kíséretében több pontból álló határozati javaslatot adott be a tanítók fizetés minimuma és nyugdíja ügyében, melyek már superlat dolgok, amennyiben a közoktatásügyi bizott-

ság s a szakminiszter is már rég állást fog-laltak ezekben a tanítók jogos kívánalmai értelmében — a nélkül, hogy erre a szélsőbal iniciatívájára lett volna szükség.

Az ülés végén a miniszterelnök inditványára elhatározta a ház, hogy holnap, vasárnap d. e. 11 órától kezdődőleg ülést tart s míg a költségvetés tárgyalása nem ér véget, d. u. 3 óráig fogja tartani üléseit. Még Horváth Gyula interpellált a regale-igények értékesítése tárgyában, mire nézve Wekerle miniszter azt felelvén, hogy ez irányban törvényjavaslatot fog be-terjeszteni, a ház a választ tudomásul vette. — Az ülés kezdetén Szpáry miniszter törvényjavaslatot adott be a nemzetközi phil-loxeraegyezmény kiegészítése tárgyában.

Külföld.

A német birodalmi gyűlés husz szónyi többséggel elfogadta a munkások biztosításá-ról szóló törvényjavaslatot. Hosszas és nehéz vitatkozás előzte meg ezt az eredményt, a mely sokáig kétesnek látszott, olyannyira, hogy Bismarck hg. szükségesnek tartotta, ugyszólván a kapuzárás előtt beleavatkozni a küzdelembe és hatalmas fölépésével lendíteni a javaslat sorsán, melyért nemcsak ő, hanem a német császár is a legmeglebbebben előkl-dött. Kitészik ez abból a császári üzenetből, a melylyel a birodalmi gyűlés ülészekkát be-rekesztették. Ez az üzenet élenk feltűntet ke-tett a berlini politikai körökben, mert a vé-gén a császár köszönetet mondott az áldozat-készségért, melylyel a birodalmi gyűlés tagjai a munkásbiztosítás hazafias művét támogat-ták. Erre a készsége kellemetlen világot vet-nek azok a jelenetek, a melyekben a javas-lat fölött folytatott vita bővelkedett és a minő még az utolsó ülésen is előfordult Rickert megjegyzései folytán, valamint az a körül-mény, hogy a cancellár kénytelen volt a leg-messzebb menő előkezenységet tanusítani a centrum iránt, csakhogy biztosíthassa a javas-lat megszavazását. A centrum érzí is erejét s jelentőségét s nem késik kimutatni ezt olyan-kor, a mikor a legsértőbben nyilvánult, az olasz király berlini látogatásakor. Francken-stein fölveti a római kérdést a birodalmi gyű-lésen, a centrum-párti képviselők botránnyal fenyegetőznek, ha Crispi elmenne a parlament kerti ünnepélyére, ugy, hogy Bismarck nem meri elvinni oda vendégét és inkább maga is elmarad. Végül nagy fejtörést okoz Levetov birodalmi gyűlési elnöknek, miképpen küldje

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A VALLOMÁS.

Irtta GUY DE MAUPASSANT.

Az egész városka részt vett a Leromince ur temetésén.

A bucsuzató vég szavai ott esengettek mindenki fülében: „Derék ember volt, becsületes ember volt, követésre méltó!”

Két gyermeke maradt: egy fiu és egy leány. A fiu tanácsosi ranggal bírt, a leányka Porel közjegyzőhöz ment nőül: tehát a család a városka színe javához tartozott. Vigasztalhatlanok voltak atyjuk halála miatt, mert igazán, őszintén szerették.

A gáyszertartás végeztével visszatértek a halottas házhöz. S mindhármán bezárkóztak a boldogultnak dolgozó szobájába, hogy a végrendeletet füllyissák, mivel az elhunyt kívánsága szerint az csak nekik volt szabad és titokban füllyíteni, azt is csak akkor, midőn a koporsó fölött már sir domborult.

Ez föl volt írva a borítékra, vastag betűkkel, kétszer is aláhuzva.

Porel szokva volt már az ilyen dolgokhoz, most is a kellő hivatalos komolysággal és méltósággal járt el, a mihez okvetetlen megkívántatott, hogy a pápaszemét fültegye. Aztán elkezdett olvasni, tompa szenttelen hangon:

„Gyermekeim! kedves gyermekeim! Nem volna nyugtom az örök állom karjaiban, ha a siron túról nem tennék nektek vallomást arról a vétkekről, a mely egész életemet megmérgezte.

Igen, én nagy bünt követem el, kegyetlen, iszonyu büntényt! Huszonhat éves koromban a törvényszék nál kaptam alkalmazást. Vidékről kerültem föl Párisba, s a nagy, ismeretlen városba ta-

pasztalatok, barátok, szülők nélkül, magamra hagyatva éltem.

Megismertem egy szép fiatal, szegény leányt, kedvesemmé lett. Nálam lakott.

Kedvesemmé lett, Hányan megbotrán-koznak e szó fölött! Nos, én nem tudtam egyedül élni. A magány borzasztó aggodalommal töltött el ugy estéknként, rideg lakásomban, a pislogó tűz mellett. Ilyenkor ugy tetszett nekem mintha egyedül volnék az egész világban, — nem, mégsem egyedül, de fenyegető vérszektől, ismeretlen szörnyű dolgoktól körülvéve: mintha a fal, mely elkülönöz szomszédomtól — a kit nem is ismerék — oly messzire távolítana tőle, mint a halvány csillagok, melyeket ablakomon ke-resztül nézegettem. Láz fogott el, az izgatottság, a türelmetlenség, a félelem láza, a falak némasága megdöbentett. Oly mélységes, oly szomorú a csönd abban a szobában, melyben egyedül lakunk! Oh, nemcsak körülöttünk van halotti csönd hanem halotti csönd van a lelkünkben is, és ha valami ócska bu-tor egyet pattan, egész valónk megreszket, mintha az életünket tartó egyik fonalszál szakadt volna ketté.

Hányszor kezdettem el, aggasztva, meg-félemlítve a némaság által, beszélni, énekel-ni! Kimondtam hangosan egyes szavakat, hadartam összefüggés nélkül, csakhogy lár-mát csináljak. Hangom oly idegennek tűnt föl előttem, hogy attól is megijedtem.

Van e valami borzalmasabb, mint egy tágas, üres házban egyedül beszélni? A hangunk akkor más valaki hangjának tűnik fel előttünk, egy idegen hangnak, a ki beszél ok nélkül, senkinek, a hig levegőbe. S midőn elhangzottak a szavak, a tompa, halk visszhang felett reá!

A kedvesem szép kis leányka volt; azok közé tartozott, a kik becsületesen akar-nak Párisban élni, de jó szándékok hajtó rést szenved, nem képesek magukat fentar-

tani. Kedves volt, egyszerű és jó. — Szülei Poissyben laktak, néha-néha elment látoga-tásukra.

Egy évig igen szépen eléldegéltem vele de el voltam határozva, hogy elhagyom, mi-helyt megfelelő parthiera akadok. Házasodni akartam. Majd egy kis tüköt ajándékozok ne-ki, gondoltam. Hiszen ez nálunk megszokott dolog.

De egy reggel tudatta velem, — hogy anyának érzi magát. Megrémltem; egyszerre átálltam helyzetem felszeg voltát. Beláttam, hogy most már egész életemre le vagyok bil-lineselve, hozzá vagyok kötve ehhez a nőhöz a gyermek által. S hozzákötve a gyermekhez kit föl kell nevelnem, jövőjéről gondoskodnom, még pedig mindezt titokban, lopva! A ren-des kerékvágásból teljesen kizökkentett ez az esemény, szívem még én egy titkos óhaját keletkezett, hűnös, kegyetlen, ádáz.

Bársonc meghalna a gyermek!

Megszületett. Egy csöppet sem szeret-tem. Az atyák — ugy van — csak később kezdik el a gyermekeiket szeretni. Nincs meg bennük az anyák ösztönös gyöngédsége, vonzalmuk lassan ébred föl, lassankint erő-sődik meg az a kötelek, mely őket gyerme-keikhez kapcsolja.

Egy év folyt le. Kerültem kiseded ott-honomat, a hol most nagy rendetlenség, öz-szevisszaság uralkodott. Kerültem főkép azért, hogy ne halljam sirni gyermeket. Mert örök-ké sirt; sirt, ha vetkőztették, ha öltöztették, ha lefektették, ha mosdatták, ha megérintet-ték, sirt, sirt szünet nélkül.

Ekkor egy estély alkalmával megismer-tem őt, ki később anyátok lett. Belészere-ttem és fölébredt bennem a vágy, hogy őt nőül birjam. Udvaroltam neki; megkértem kezét és megkaptam.

Csak ekkor vettem fontolóra a dolgot. Hogy meg voltam fogva ebben a hálóban! Elve-meg ezt az ifju leányt, kit imádtam, midőn

gyermekem van, — vagy bevalljam az igazat s lemondjak kezéről? Mert az kétségkívül volt előttem, hogy szülői, a mily puritánok, elfogultak, a világot sem adták őt nekem, ha letelezem előttük a valót.

Történt azonban, hogy kedvesem gyöngékedő anyja látogatására ment s én egyedül maradtam a gyermekkel.

December hava volt, borzasztó hideg téli idő. Este volt, midőn kedvesem távozott én már egyedül ebédeltem meg, azután ab-ba a szobába settenkedtem, hol a kisbika aludt.

A kandalló mellé telepedtem egy szül-lyébe. A szél zugott odakünn, zörgött, rázta az ablaktáblákat. Atkozott egy dühös szél volt! S én láttam az ablakon keresztül a csillagokat azzal a hideg vízfénnyel tündö-kölni, a minővel az ilyen fagyos, dermesztő éjszakákon csillámlanak.

Akkor ismét újult aróvel ébredt föl bennem az a sátni gondolat, a mely egy hónap óta üldözött. Megtámadott, kintzött, mint egy örült rügeszme, rágta az agyamat, mint a rákfene a húst.

Itt volt a fejemben, a szívemben, egész valómban és vont, hajtott, csábított, mint valami pokoli kényszer. El akartam üzni, foglalkoztatni akartam az elmémet egyéb dol-gokkal, föltártam azt más gondolatok, a jövő reményei előtt, a mint föltárunk egy ablakot hogy a hajnali friss légáram tóduljon be rajta, elúzni az új füledt, fertőzött, nehéz levegő-jét. De nem bírtam, egy percze sem bírtam szabadulni tőle. Nem tudom, mily szavakkal fejezzem ki ezt a kint. Mint a kigyó szoron-gatta a lelkemet: éreztem a fogainak mará-sát, éreztem a fizikai és morális gyötrelmek legmagasabb fokát.

Valamire el kellett magamat határozni. Hogy meneküljek ebből a borzasztó helyzet-ből? Hogyan? Hogy valljak be mindent? Hogy tagadjak el mindent?

el Rómába a birodalmi gyűlés választását az olasz parlament rokonszenv nyilatkozására, a nélkül, hogy a centrum tiltakozását provokálná. Mindezek a momentumok fűrészt fényben tüntetik föl a pártviszonyokat a német birodalmi gyűlésben és igazolni látszanak Bismarck ellenes keserű kifakadásait az egyes frakciók ellen.

Az olasz király berlini utazása különféle politikai kombinációkra szolgáltatott alkalmat, a melyeket jótormán előre lehetett látni. Ilyen kínáló kombináció volt első sorban is a római kérdés, melyről sokfelé azt hitték, hogy a berlini találkozáson újabb lökést fog kapni, még pedig a pápaság javára. Legutóbb közöltünk egy hírt, mely szerint nem kevesebbről, mint európai kongresszusról lett volna szó, a melyre Bismarck és Crispien Kálnoky gróf közbenjárását kívánták felhasználni, melyet azonban a pápa visszautasított. Mint Bécsből és Berlinből, egybehangzóan jelentik, ott az egész dologról semmit sem tudnak, csak azt sejtik, hogy az ilyen hírek terjesztői bizalmatlanságot szeretnének támasztani a németek és az olaszok közt. Az is előre volt látható, hogy Crispien Berlinben nem marad meg — „interview”-olatián. A Berliner Tageblattnak egy szerkesztője el is ment az olasz kormányfőhöz, ki a többi közt kijelenté, hogy Olaszországtól semmi sem állt távolabb, mint a pápaság a háborúskodás. De a pápa hadilábra helyezkedik Olaszországgal, egy könnyen azonban nem fog kilépni, mert erősen szervezett hatalommal áll szemben. Olaszország mindazonáltal tovább is előre halad, és hátrálás nem képzelhető. A mit Franciaország a vatikáni és egyéb kérdésekben tenni akar, az az olasz kormányt teljesen közönyösen hagyja. Olaszország elég erős ahhoz, hogy a maga útján járjon, és senkítől se háborítsa magát. Az olasz németek vonatkozásig Crispien így válaszolt: „Erre a kérdésre nem felelhetek. Csúpan annyit mondhatok, hogy Németországgal való szövetségünk nagy erő.”

Napi hírek.

Az oláh nyelv Debreczen szomszédsgában. Sokszor hallottuk azt a szűkebb, rövidlítő és elbizakodott okoskodást, hogy Debreczen nem érdeklí az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület működése, melynek körén egészen kívül esik a mi városunk; hogy minket nem fenyeget az oláh-néptenger. Igaz, hogy a debreczeni magyarságot nem is lehet a veszélytől féltetni, — mert Debreczen soha nem lesz oláh várossá; de a hazafői kötelesség fontos nemzeti érdekek miatt parancsolja, hogy segítségére legyünk a magyar elemnek, mely élet halál küzdelmet vív nyelvéért és vallásáért az oláhsággal. — Ennek az oláh polypnak karjai elnyulnak egészen Debreczen aláig. Alig hagyjuk el keletre erős pusztáinkat, oláh templomot és oláh nyelvet találunk az érmelléki és dél szabócsei falvakban, nemzetiséget, mely a tulnyomóan számosabb és nagyobb kultúrával bíró magyarság mindezeideig nem volt képes absorbeálni. Épen most értesültünk egy felette

Szerettem őt, ki anyátok lett, örült szenvedélyvel, melyet az akadály még növelt.

Vesztett harag fogott el, összeszorította a torkomat... Ah! ez az örültség volt, az örültség! Igen, örült voltam azon az éjszakán.

A gyermek aludt. Fülkeltem, odamentem hozzá, néztem, hogy alszik. Ez volt az, ez a kis gyámoltalanság, ez a gubó, ez a semmi, mely engem ily szerencsétlen sorsra kárhoztatott.

Nyitott szájjal aludt, pólyájába takargatva puha bölcsőjében.

Miként vittem véghez a tettet? Mit tudom én? Egy titkos erő kényszerített, egy gonosz hatalom vett erőt rajtam. A kísértés a vétekre minden bejelentés nélkül ott termett. Csak arra emlékszem, hogy szívem lázas-hevesen dobogott, oly erősen, hogy szinte hallottam, mint a hámoron kívül a kalapácsütések tompa zaját. Nem emlékszem, csúpan erre. Agyamban örült zürzavar volt; elrepült, szerteszéledt minden józan gondolat, elvesztettem lélekjelenlételemet.

Oly pillanatok voltak, melyben az ember nem bír öntudattal, nem képes egy ízet se talán kormányozni, — saját józan akarata szerint.

Csöndesen, csöndesen föleletem a tükörbe a gyermekről, úgy hogy az teljesen leplezetlen maradt. Nem ébredt föl. Akkor az ablakhoz mentem, csöndesen, csöndesen... és fölnyitottam.

Hah!
Deresztő szélroham tódult be, oly hideg, hogy visszahúzódtam, mint valami elenség elől. De azért ott maradtam az ablak mellé lapulva, kibámultam a fekete éjbe.

Es nem mertem visszanezni, mi történik a háttam mögött. Éreztem homlokomon, kezemen a gyilkos levegőt, a mely besuhan.

Sokáig tartott ez így...
Nem gondolkodtam, nem eszméltem semmiről. Egyszerre halk köhögés ütötte meg a

meglepi és szomorú állapotról, — melyet az oláh urak épen Debreczen szomszédsgában merészkedtek előidézni. A „Szabócsme”-gyei Szabad-Sajtó-ban olvassuk ugyanis, hogy a n.-kállói szolgabíró a szent györgy-ábrányi g. kath. iskolában tett látogatása alkalmával különös dolgokat tapasztalt. — Az iskolamulasztók névjegyzéke, a tanóra rend oláh nyelven vezetetik és az iskolafalának föloldalát oláhnyelvű olvasótáblák fedik, sőt még a tanítás is oláhnyelven történik. — Midőn ezekért a kántor-tanító felelősségre vonattak, azon figyelemreméltó feleletet adta, hogy ő felsőbb helyről jött utasítás szerint cselekszik. A szolgabíró figyelmessé tétetvén, vizsgálatot tartott a nyír-acsádi és a nyír-adyoni iskolákban is és ott hasonló szomorú tapasztalatokra jutott. Szent György-Ábrányban gr. Szapáry Gyula miniszter ő excellenciájának nagybirtoka és kastélya van. Vajjon ez az oláhnyelvű iskola élvez-e a miniszter földesur segítségét? — Ilyen sajnálatraméltó tünetek, ilyen állapotok kívánják, hogy Debreczen továbbra is részt vegyen a maga nagy vagyoni és intellektuális erejével az E. M. K. E. honmentő munkájában. Ezért tartjuk szükségesnek, hogy állandó és rendszeres erőfeszítés céljából az E. M. K. E. debreczeni választmánya a meglévő néhány száz tagból szerveztessék.

A 39 gy. ezred zenekara most Aradon időzik. A zenekar nagy népszerűségnek örvend az aradiak között. Szombaton este szerenádval tisztelte meg Fábrián László főispánt, Salacz Gyula polgármestert és Metian János püspököt.

A hetedik hadtestparancsnokság területéhez tartozó Temes; Torontál, Krassó Szörény, Arad, Bihar, Hajdú-Békés, Csongrád és Csanád vármegyék, továbbá, Arad, Debreczen, Nagyvárad, Pancsova, Szeged, Temesvár és Versecz városok az új védőfőrnagy-utastás értelmében az idén 6893 újoncot kötelesek kiállítani. Ezekből esik 7653 a közös hadsereg és 2240 a m. kir. honvédség újonczjuttaléka javára.

Kirándulás a Guthra. Vig, családias jellegű mulatság zajt visszahangoztak tegnap Debreczen városának négy mérföldnyire, Szabócsme gyében fekvő Guth erdőségének tölgyesében — Simonffy Sámuel kir. tanácsos ur volt a házigazda kifogyhatatlan szeretettel reméltsággal. Az ő meghívására hatvan főnyi előkelő társaság vonult ki 20 négyes fogaton a Guthra, mely ritkán láthatott még ennyi szép hölgyet együtt, mint ez alkalommal. Ott voltak: Dr. Csikos Sándorné, Ferenczy Aladárné, Kiss Károlyné, Lániczky Sándorné, ifj. Rickl Antalné, Sámy Béláné, Sesztina Lajosné, Simonffy Emilné, Veres Szatmáry Teréz urnők, Fráter Erzsike, Ferenczy Margit, Kiss Irén és Kiss Bella kisasszonyok. — A társaságnak pompás magyaros ebéd volt felszolgálva, mely alatt Mészáros József, Ferenczy Lajos és többen pohárköszöntőkben elatották a szíves házigazdát és a Simonffy családét, Pally Béla pedig a hölgy koszorura mondott toasztot. A

fülleimet; deresztő hideg futott át tagjaimon, a rémület fagyos láza, a mit még most is érzek minden hajszálamban. Hirtelen mozdulattal lecsaptam az ablakszárnyakat, megfordultam a bölcsőhöz futottam. A gyermek nyugodtan aludt, nyitott szájjal, leplezetlen.

Megérintettem a lábait, jéghidegek voltak. Betakartam. Meglányult a szívem, könnyűrelet fogott el a gyámoltalan kis teremtés iránt, a kit megakartam ölni. Hosszan esőlköngttem szíke selyem háját, aztán visszaültem helyemre a tűz mellé.

Rémülettel, borzalommal gondoltam elkövetett tettemre, magamban kérdezve, hogy támadhat az ember lelkében oly vihar, hogy elveszítve minden önuralmát, mintegy gonosz mánorban cselekszék, a nélkül, hogy tudná, mit cselekszik és hová jut; hagyja magát hanyattatni, mint hullámok tetején a kormánytalan hajó.

A gyermek ismét köhintett. Szívembe éles fájdalom nyilalt. Ha meghalna! En Istennem! Mivé leszek én akkor? Mivé leszek én akkor?!

Odamentem hozzá, hogy megnézzem, főlé hajolva, csöndesen. Látna, mily nyugodtan lélekezik, megvizsgáztam; midőn harmadszor is köhögött, akkor végtelen kínos aggodalom fogott el, hogy homlokomból a hideg veríték gyöngyözött. Es így maradtam főlé hajolva egész reggelig, reménykedve ha csöndesen szunnyadt, s éles fájdalom nyilalva a szívembe, ha a legkisebb köhintés szakadt föl mellől.

Reggelre kelve, szemei körül vörös gyűrűk képződtek, nyaka föl volt püfödve, arca oly szenvedőnek látszott!

A szolgálat hirtelen orvosért szalajtottam. Egy óra múlva eljött s a beteget megvizsgálva, kérdé:

— Nem fáztott meg?
Elkezdem reszketni, mint a hogy a sirba hajló aggastyánok reszketni szoktak.

társaság estig mulatott kint a Z-iga Józsi zenéje mellett.

Kuttig altábornagy hadosztály parancsnok, tegnap Debreczenbe érkezett és ma d. e. megszemlélte a tartalékosok lögyakorlatait a sámsoni dombok között.

A dohánnyári munkások majálisa f. hó 29-én, szerdán tartatik meg a nagyerdei vendéglőben. A rendezés, melynek élén Pandula Lajos gyártási ügyelő buzgólkodik, mindent elkövet, hogy ezen mulatság ép olyan feledhetetlen legyen az abban résztvevők előtt, minő a tavalyi volt, mely kitűnően sikerült. — A dohánnyári munkás leányok dalköre ezuttal is dalokkal mulattatja a közönséget. A rendezés már szétküldötte a meghívókat; a ki tévedésből nem kapta volna meg, pedig arra igényt tart, sziveskedjék Pandula Lajos gyártási ügyelő urhoz fordulni. A táncmulatság jóvődelmére a gyár munkásai betegszolgálynő egylete javára fordítatik. Ezért felhívások közzététel fogadtatnak. A mulatságot a jótékony cél iránti tekintetből is melegen ajánljuk a mulatni szerető közönség figyelmébe.

A tüzoltók nyári táncvigalmára vonatkozólag kaptuk a következő sorokat: Bees lapjuk 103 ik számának újdonsági rovatában az mondatik, mintha: az önkéntes tüzoltó egyesület nyári táncvigalma a jövő hó 2-án lenne a nagyerdei Dobos pavilonban megtartva. Minthogy pedig ezen erős megyőződésem szerint tévedésből származott kelet, jelzés alkalom lehetne arra is, hogy a nagyérdemű közönség ezen újdonságot olvasó része tényszerűen: szabad legyen bees lapja újdonsági rovatában azon helyreigazításoknak helyet kérni, hogy a debreczeni önkéntes tüzoltó egyesület nyári táncmulatsága f. évi június 1-én szombaton fog a nagyerdei Dobos pavilonban még netalán bekövetkező kedvezőtlen idő esetében is megtartani. Egyidejűleg bátorságot vessek magamnak ezen lap t. olvasó közönségének szíves tudomására juttatni, hogy a most jelzett nyári táncvigalmat rendező bizottság imnden lehetőséget elkövetett arra nézve, hogy a zártkörű jelleg szigorú megtartása mellett ezen táncvigalmat Debreczen sz. kir. város minden jó és nemes intézményért áldozatra kész nagy érdemű közönségének kellemes találkozási és szórakozási helyévé varázsolja. Birja a rendező bizottság a nagyerdei vendéglő ez idő szerinti bérlője az erdemekben megöszült s mindnyájunk által köztisztelt és szeretetnek örvendő Papp Gyuri bácsinak azon határozott ígérétére, hogy az ott megjelenő n. é. közönség egy étel mint ital végett pontos kiszolgálás tekintetében semmi kívánni valót találni nem fog; és bár a meghívók a legelterjedtebb körben szétküldve vannak, mindazonáltal a legnagyobb óvatosság mellett megeshetett az is, hogy épen azon t. polgártárs és érdemes uri családjának neve maradt ki tévedésből, ki arra nemcsak illetékes, hanem azon megjelenni is erős feltett szándéka volt. Ugyanazert tisztelettel kérem fel a nagyérdemű közönségből azokat, kik még meghívót nem kaptak volna, hogy e tekintetbeni igényük kielégíthetése céljából a naponként este 8 órától 10-ig az őrtanyán permanens iletet tartó rendező bizottságnál személyesen vagy megbízottjaink által jelentkezni méltóztassanak. Végre ha szavam a pusztába elhangzó szöve nem lenne: szabad legyen a táncvigalmunkon megjelenni akaró lelkes honleányainkat felkérni, hogy a legegyszerűbb perccel ruhában,

— Nem, nem. Hol is fázhattott volna meg? Komoly a baj?
— Még nem mondhatok semmit. Estére megint eljövök mondá az orvos.

Estére visszajött. Fiaccsk az egész napot mély álomban töltte, néha-néha köhögéssel. Tüdőgyulladás jelei mutatkoztak.

Es ez tiz napig tartott így. Nem tudom kimondani, mit sreavdettem ama végtelen hosszú órák alatt, melyek a reggelt az estétől és az estét a reggeltől elválasztották.

Meghalt...
Es azóta... nem volt egy óram, nem egy perczem, hogy ez emlék, e kegyetlen gyötrelmes emlék, mely kintzött, emésztett, ne támadt volna föl bennem, mardosva, mint egy fenevad, mely lelkem mélyébe van zárva.

Oh, vajha beleörülhettem volna!

Porel ur levette szeméről pápaszemét azzal a méltóságteljes mozdulattal, melyhez szokva volt, midőn a végrendeletek olvasását befejezte. A három örökös összenézett, némán, halványan, mozdulatlanul.

Pillanat múlva a jegyző megszólalt: — Meg kell az iratot semmisíteni. A másik kettő fejével bólintott helyeslőleg. A jegyző szorgosan lefejté a végrendeletől azokat a lapokat, melyeken pénz és vagyoni ügyekről volt szó, a többit pedig a lobogó kályhába vetette.

Látták megsemmisülni a fehér lapokat, melyek nemskára feketé pernyévé változtak. S a hol még észrevehetőek voltak egyes olvasatok, épen maradt részek, azokat az elhunyt leánya cipője orrával a zsaratba taszítá, välljon az is hamuvá.

Azétán még egy darabig ott maradtak, nézni az autodarét, mintha félnének, nehogy az elégett titok föltámadjon hamvaiból.

Nyoma se maradt annak az életnek...
Ford. Sas Ede.

diszítésül legfeljebb a hajba alkalmazott egyszerű kis rózsabimbóval, megjeleni kegyeskedjenek, a rendező bizottság nevében Vetéssy Béla b. elnök.

Orv támadók. — Tegnap este egy negyed 8 órakor Surányi Andrást, a ki kertész Holländer Gyulánál, a Széchenyi utca végén a mint a Postakertből kijött, két bősörményi notorius rendháborító Marjai Sándor és Sóvágó Miklós megtámadták és fojtogatni kezdték. A lármára megjelent egy közrendőr, akit a neki dühödött Marjai megveréssel fenyegetett. A bősörményieket bekísérték a rendőrséghez Verekedő hajlamukról ismeretes mind a kettő s ily nemű cselekményekért már büntetve is voltak.

Presbyteri közgyűlés. A helybeli ev. ref. egyház presbyteruma a kollégium kis gyűléstermében tegnap közgyűlést tartott, — melynek tárgyai közül megemlítjük a következőket: Néhai Magyar Gábor presbyter helyére Sinka Sándor tanár póttag hivatott be. Kerékgyártó Sándor énekesvezér betegsége miatt egy segédkántor alkalmazhatását kérelmezte. Minthogy azonban nem nevezte meg az alkalmazandó segédet, kinek személyét a közgyűlés ismerni kívánja, a kérelem irányu utasítással visszaadott. Az egyházkerület megkeresése folytán elhatározottatik, — hogy a főgymnasium természettani tanszékére megválasztott Kiss József pápai tanár az egyháztanács által helyének elvételására meghívassék. Szücs István egyházi főgondnok bejelentette, hogy néhai özv. Papp Józsefné végrendeletét, mely különösen a debreczeni egyház ja ára szól, pörrel támadták meg. — Az új konsztitálás ház gyűléstermének és hivatali helyiségeinek belső felszerelése elhatározottatik. — Izgálmás vita fejtett ki a levéltár rendezése és levéltárnak választása tárgyában. Az o végből kiküldött bizottság részletes javaslatot nem terjesztvén közgyűlés elé, a küldöttség, mely új tagokkal kibővítettett, részletes javaslattelevellel újból megbízottatik.

Nyilvános nyugtávány. A keresk. és iparegyesületi tak. pénztár ez hitel intézetét, Szikszay Lajos ur, ipariszkolai bizottsági tag út, a sertés vágó ifjuság két, Kéki István ur, iparhatóság megbízott egy forintot, összesen 13 forintot voltak szivesek adományozni az ipariszkolai ösztöndíj összeg gyarapítására. Midőn a kegyes adakozóknak az ipariszkolai bizottság és a jutalmazandók nevében szives köszönetet mondok, felkérem az iparügy emelése iránt érdeklődő testületeket és egyeseket, hogy a jóra való iparos tanuló ösztönzésére szánt kegyes adományait június hó 16-ig méltóztatassanak hozzáam. — Czegléd utca 2569 juttatni. Teljes tisztelettel Döczy Gedeon, ip. isk. igazgató.

Debreczeni főiskola. Néhai Magyar Gábor debreczeni polgár és egyháztanácsos f. évi ápril 21-én elhalva, végakarata szerint fia 100 frtot küldött be a főiskolának, az elhunyt neje által már korábban adományozott 100 frt mellé, hogy e 200 frtegyütt, mint „Magyar- és Kegyes-alapítvány” évi kamatjában adassék a március 5-én tartatni szokott Nagy József és Vecsey Imre énekari ünnepély alkalmával egy, szorgalma által kitűnő énekesi tagnak.

Társas kirándulás. A menetjegy iroda által f. hó 29-én rendezendő társas kiránduláshoz a jegyek miután a szájszékelt jelentkezők száma már teljes — mai naptól f. hó 29-én d. e. 11 óráig úgy a már jelentkeztetteknek mint a még jelentkezőknek kiadtnak. Debreczen M. Á. V. városi menetjegy iroda.

Szabolcsvármegye fölszpanjává a viszavonulni akaró Gräff József helyébe — mint a Szabolcsme gyei Szabad Sajtó eléggé megbízható forrásból értesül — Kállay András van kizemelve.

Gyilkosság. B-Ujvárosban, mely az utóbbi időkben több véres tetnek volt színhelye, vasárnapra virradóra megint egy nagy büntény követetett el, melynek részletei még nem kerültek nyilvánosságra s maga a gyilkosság e követője sem tudatik. Az ottani előjáróság tegnap egy száik szavu levélben tudatta a szolgabírói hivattal a véres esetet, melynek egy Katona Gábor nevű földmives lett áldozata. A kir. ügyesség is étesítetettvén a büntényről, ez azonnali intézkedett, hogy vizsgálóbíró köldessék ki a gyilkosság színhelyére, hogy az a gyilkosság tárgyi tényadékat megállapítván, kuttassa annak a anyi részét is. E végböl Baróthy Béla kir. törvényszéki bíró, Winkler Mór „segéd tisztjével” ma kimentek B-Ujvárosra a tvszéki boncolás megajtására. A B-Ujvárosban nagy izgalmat okozott esetről ma meg csak annyit írhatunk, hogy Katona Gábor, szombaton éjjel kint hált a mezőn, szénája mellett, va’aki föbe lötte e. a kapott seb következtében, tegnap d. e. fél 11 órakor meghalt. Egy újvárosi ember, kit a gyilkossággal gyanúsítottak és a kin felismerhető volt a lelkiismeret mardosása, pisztolyal öngyilkosságot kísérelt meg. De csak könnyű sérülést szenvedett.

A nyír-bátori választó kerületben f. hó 31-dikén lesz a képviselőválasztás. A függetlenségi párt jelöltje Gencsy Albert tegnap tartotta programbeszédjét. — Támogatására a közpöntből több képviselő leutazott.

Egy aranyozott gyermek karperecz találtatott a nagyerdőn — tulajdonosa — kellő igazolás után az 1-ső ker. r. alkapitányságnál átveheti.

Az ezredéves ünnep. Hazánk fenállásának ezredik évfordulójától már csak pár rövid év választ el s a nagy nap méltó megünneplésére még mind ez ideig egyetlen lépés

sem
mi m
mány
felhiv
indít
m e g
jeszt
ünne
Bereg
zal a
vényi
gyék

mely
nyert
robu
nevez

janu
Lajos
szabi
solta
már
kitöl
gárm
a sze
Vale
szava
társu
megl
már
szint
eszt
eszm
gár
anny
gyül
érel
a leg
a ta
tésés

Lász
ról a
Egy
agy
rül
dult
huzy
Hár
fogu
föld
halo
szar
kerül
Egy
rök
sem
lani.
den
roba
ülde
nem

h. m
dik
ez
pan
tott
més
fárj
Jöt
latá
töre
tán
a g
bez
lása
szét
mar
pan
ház
ség
ifj.
a k
Rár
ezt
el
nos
fejt
zót
els
ság
„A
fiu.
—
ugi
kal
a l
háza
del

mi
tel
hog
hel
vor
az
vo
ke
ált
ze
be
ny
lő
ju
vé
és
té
a
il
er
az
le

alkalmazott egy-
jelenni kegyes-
névben Vetéssy
nap este egy ne-
rást, a ki kertész
nyei utca végén
két bűszörményi
Sándor és Sívágó
gatni kezdték. A
adór, akit a neki
fenyegtetett. A
a rendőrséghez
retes mind a ket-
ért már büntetve.
A helybeli ev.
a kollégium kis
gyűlést tartott.
említjük a követ-
bor presbyter he-
lőttg hivatott be-
zér betegsége mi-
zathatását kérel-
meve nevezte meg
ének személyét a
a kérelem ily irá-
tt. Az egyházkö-
zletároztatott. —
szettani tanszékére
sef pápai tanár
ének elfoglalására
egyházi főgondnok
zv. Papp Józsefné
ősen a debreczeni
támadták meg. —
gyülestermének és
felszerelése elha-
za fejt ki a levél-
választása tár-
lott bizottság rész-
vén közgyűlés elé,
kkal kibovítottet,
ól megbízottat.
ny. A keresek és
r ez hitel intézet
riskolai bizottsági
ág két, Kéki Ist-
zött egy forintot,
szivesek adomá-
ndij összeg gyara-
adkozónak az
utalmazandók ne-
ndok, felkérem az
előző testületet
való iparos tanu-
res adományokat
anak hozzáz —
Teljes tisztelettel
zgató.
Néhai Magyar
és egyháztanácsos
végakarata sze-
be a főiskolának,
korábban adomá-
e 200 frt együtt,
s-alapítvány" évi
zius 5-én tartatni
Vessey Imre ének-
gy, szorgalma által
A menetjegy iroda
szó társas kiránu-
szükségelt jelent-
mai naptól t. hó
jelentkezetteknek
kiadtnak. Debre-
tjegy iroda.
fölszámjával a vis-
zósef helyébe —
abad Sajtó eléggé
— Kállay András
városban, mely az
tettek volt szin-
megint egy nagy
melynek részletei
osszára s maga a
tudatik. Az ottani
ik szavu levélben
hivatallal a véres
a Gábor nevű föld-
r. ügyesség is é-
ez azonnali intéz-
köldessék ki a gyil-
y ez a gyilkosság
llapítván, kutasza
b. végből Baróthy
bíró, Winkler Mór
entek B. Ujvárosra
tésére. A B.-Ujvá-
ott esetről ma meg
y Katona Gábert,
t a mezőn, szénája
és a kapott seb
e. fél 11 órakor
er, kit a gyilkosság-
n felismerhető volt
pízstolyával üngyil-
De csak könnyű sé-
sztó kerületben f. hó
választás. — A füg-
eny Albert tegnap
ét. — Támogatására
elő leutazott.
gyermek karperecz
— tulajdonosa a
só ker. r. alkaptány-
ep. Hazánk fenállá-
tól már csak pár rü-
gy nap méltó megün-
ig egyetlen lépés

sem történt. Csak a legújabb időben kezd né-
mi mozgalom támadni, amelynek célja a kor-
mány figyelmét a nagy jelentőségű ünnepre
felhívni s jelezni az országos mozgalom meg-
indítására birni. Legújabbban Beregvármé-
ny közönsége intézett eziránt fölter-
jesztést a kormányhoz s kéri azt is, hogy az
ünnepegy időpontját határozottan jelölje meg.
Bereg megye e hazafias és lelkes feliratát az-
al a felhívással küldte meg, az összes tör-
vényhatóságokhoz, hogy a nemzeti ügyet te-
gyék magukévá.
— A h-dorogi g. kath. papválasztást,
melynél Görög Pál bökönyi lelkész lett a
nyertes, a püspök megerősítette és az új pa-
rochust a dorogi kerület esperesévé is kine-
nevezte.
— A debreczeni színház igazgatója 1889
június 1-től fogva, két évig ismét Valentin
Lajos lesz, — a kinek szerződése meghosz-
szabítását ezen időre tegnapi ülésén javo-
sította a színházi bizottság. — A városi tanács
már mai ülésében tárgyalta az ügyet, a miből
kitalyólag Simonffy Imre kir. tanácsos pol-
gármester, táviratilag hívatta ide. Valentin
a szerződés meghosszabítása végett. E szerint
Valentin a közgyűlés által föltételeken m.g.
szavazott 3000 frtos új, kamatélküli kölcsönt,
társulata tagjai között kiosztandó előlegre,
megkapja. Különben ezen 3000 frból 700 frt
már kiűzött Valentinak. A debreczeni
színházintézet existenciája érdekében minden-
estre szükségesnek tartjuk, ha a subventio
eszméje, mely mellett annyi tekintélyes pol-
gár párt különbség nélkül, annyi érvel s
annyi melegséggel beszélt a csütörtöki köz-
gyűlésen, — az illetékes férfiak által tovább
érleltetik, úgy hogy az már, — a mint ez a
legközelebbi közgyűlésen is javasolva volt
a tanács által, a jövő évi költségvetés készí-
tésénél figyelembe vehető legyen.
— Megvadtul bika. Ma délelőtt Nemethy
László Czegléd utcán lakó mézsáros lakásá-
ról elszabadult egy levágásra szánt bika. —
Egy másik bikát azelőtt kevesse löttek
agyon ugyanott. Ezt a bikát pedig a mely-
ről szó van, itatni vezették. Ekkor megva-
dult és kimenekült az udvarról, maga után
húzza egy nyakára kötött hosszú kötelet.
Hözva mézsáros legényt, a kik megakarták
fogni, a kötélnél fogva, könyveden rántott a
földre. Ezek hogy kikérülék a bika dühét,
halottnak tették magokat. — Így a bika
szarvaival való veszedelmes ismeretséget ki-
kerülték. A bika bősziúllen vágatott tovább.
Egy deszkakerítést összetört. Az utcán já-
rók rémülten menekültek előle. De senki
sem bántott, mert elbe senki sem mert ál-
lani. Engedtek tovább futni. A városból min-
den nagyobb szerencsétlenség nélkül ki is
rohant az undód felé. Lóháton indultak az
üldözésére. Hogy mi letta további fejlemény,
nem tudjuk.
— Hódmezővásárhelyi regény. K. József
h. m.-vásárhelyi téglagyáros immár a harmadik
feleségét keserítette azzal, hogy amint ez
az asszony a szegedi törvényszék előtt
panaszolta, a „kalapos dámmakkal" is folyta-
tott ismerettségét. A különben is heves ter-
mesztélt asszonyt, írja a „Szeg. Híradó", a
férje kikapási rendkívül ingerültté tették.
Jöttek a szemrehányások, asszonyi könyhul-
latások, végre az erősebb kifakadások és ki-
törések, többrendbeli porcellán- és eszerp-
tányárnak a földhözverése egy tájékpápnak
a gazduram fejéhez való repülése, ablakok
bezuása és sok egyéb tárgyat összerombo-
lása, a mik mind egy megalatott hitvesnek
szédult lelkiállapotáról tetten tanúságot. „Nem
maradhattam a feleségemmel egy házban" —
panaszokodott a vádlott. Elhők: „Elhagyta a
házat?" A téglagyáros elmosolyodott: „A fele-
ségemnek tettem ki a szörét". Ezután előállott
ifj. K. József, egy sugárnövésű, szép szóló legény
a ki a mostoha testvérével él vadházasságban.
Rámutatott az apjára és így szólt: „Vádolom
ezt az embert, mert beverte a fejemet. Itélje
el a tekintetes törvényszék, mert nagy bü-
nös!" Elhők a (vádlotthoz): „Maga bottal
fejbe verte fiát? Vádlott: „Mert a fiam üldö-
zött és gyilkossággal fenyegetett. A fiam az
első feleségemtől született és most vadházas-
ságban él a harmadik feleségem leányával."
„Annak is kend az oka!" — vágott közbe a
fia. „A gazdasszonyommal mentem késő este
— folytató az öreg K. — midőn hirtelen elő-
ugrott a fiam. Megtámadott gorboma szavak-
kal; én féltem, hogy leüt, azért emeltem rá
a botomat." — A törvényszék 7 napi fog-
házra és 70 forint pénzbírságra ítélte az „ér-
dekes" téglagyárost.
— Telefon a vidéken. Baross kereskedel-
mi miniszter kérdést intézett a n.-váradai
telefon-hálózat tulajdonosához: Roth Jánoshoz
hogy az esetben, ha azon vidéki tanyákon,
helyeken, hol eddig még nincsenek távira-
donalok, az illető birtokosok költségén az
az állam kiépített e vonalakat, hajlandó
volna-e a távirdahivatalig létesítendő vezeté-
ket a városi telefonvezetékkel összekötni? Ez
által a vidéki birtokosok azon előnyök hely-
zetben lennének, hogy a városban akárkivel
beszélhetnének telefonon. Roth hajlandónak
nyilatkozott erre s így ez összeköttetés va-
lőszínűleg mielőbb létesülni fog. Eszünkbe
jut ezen hír olvasásakor, hogy a mult év
vége felé több b. ujjvárosi nagybérő, hagyasi
és lepi birtokos terve és költségvetés készí-
tésére kérte fel a debreczeni telefon vállalatot,
a telefonnak gazdaságaikba való kivezetését
illetőleg. — Azóta nem hallottunk semmit az
eredményről. — Már pedig igen dícséretes
az illető birtokosokra nézve hasznos dolog
lenne, ha ezen terv megvalósulhatna.

— Debreczeni ingatlanok forgalma a kir.
törvényszék mint telekkönyvi hatóságánál f.
évi május 18-tól május 25-ig. Nagy Mária
özv. Szanka Józsefné veszi Nagy Julianna
Kovács Lajosné liba kerti földét 100 frtért.
Szabó József és neje Bajdó Katalin veszik
Molnár József és neje Szilágyi Zsuzsanna
házát 1600 frtért. Nagy Amália veszi özv.
Nagy Mihályné Hunyadi Amália tőzész-kerti
szőlőjét átruházás címén 300 frt értékben.
Prém Ferenc és neje Sívöltös Julianna ve-
szik Kis József és Kis Mária Katona Zsig-
mondné házat ondódi földével 3800 frtért.
Priviczér József és neje Rácz Julianna veszik
Danesházi Julianna Faragó Bálintné és Danos-
házi Zsuzsanna Szabó Imréné házat ondódi
földével 4500 frtért. Nagy Sándor és neje
Bareczka Erzsébet veszik Szöllősi István és neje
Nagy Zsuzsanna ondódi földét 600 frtért. —
Földi Sándor és neje Szébenyi Sára veszik
Balogh István és neje Szilágyi Julianna varga
kerti szőlőjét 190 frtért. Molnár Mihály és
neje Kiss Mária veszik Luchs Sámuel tőzész-
kerti szőlőjét 600 frtért. Szalay István veszi
Rácz Ilona Horváth Józsefné háza és ondódi
földé 1/2-od részét 350 frtért. Sebők Mihály
és neje Dávid Julianna veszik özv. Nagy
Mihályné Kovács Julianna ugys mint gyám
és társai újföldét 1767 frt 56 krért. Varga
András és neje Ujvári Zsuzsanna veszi Ko-
vács Jánosné Kecskés Zsuzsanna teágléskerti
szőlőjét 340 frtért. Nagy Sándor és neje
Fórián Terézia veszik özv. Tarcsay Dánielné
Vessey Rozália hatvan-utcai szőlőjét 200
frtért. Kis Antal és neje Csáthy Julianna
veszik Oláh János és neje Horváth Julianna
újföldét 600 frtért. Busi Mihály és neje László
Erzsébet veszi Tiba Erzsébet Szilágyi Jánosné
és társai házat ondódi földével 1600 frtért.

— Ön elmondta S. Esztert mindennek,
csak jónak nem.
— En ártatlan vagyok benne.
— A felesége itt van?
— Itt, kérem aláson, de én ártatlan va-
gyok benne.
— Gyermekei vannak?
— Igenis szolgálatjára, kettő, de én ár-
tatlan vagyok benne

Közgazdaság.
A tehenészetről.
(Folyt. és vége.)
A tejtermelésre azonban legnagyobb
befolyással bír a tápanyag minősége, ennek
vegyi összetétele befolyással van a tej vegy-
tartalmára és a tejhozamára is; látjuk, hogy
a tehén ha zöld takarmányt eszik, ennek
nagy vízmennyiségétől sok de vízenyős ritka
tejet ad, a mit télen a répa, burgonya fel-
használásával érnek el, tudjuk hogy pl. szesz-
moslék, nemcsak az állat, hanem ha ez vem-
hes a borjú tüdejére is kártékonyan hat s
emellett a tejet fanyariztató, savanyodásra
hajlandóbbá teszi, a nyári legeltetésnél ha
ánizt eszik ennek szagát, az ürömtől ennek
kesernyős ízét kapja meg a tej, míg a vad-
sáfrány sárgás veres színt ad a tejnek, —
emléltetve mind oly anyagok étetésétől, me-
lyek közvetlen az állatnak ha nem ártanak is;
de a teje káros hatást gyakorolnak, óva-
kodjunk, a takarmány mennyiségére, tekin-
tetlenül az etetés takarmányneveire, azt tar-
tom észszerűnek, annyit adni, a meny-
nyit az állat jóízűen megesszik,
és ekkor, sohasem kell félnünk visszas állapo-
toktól.
A fejés módja kétféle, egyes gazdaságok
kétszer, mások háromszor fejnek naponként,
egyesek közvetlen az etetés után, mások ete-
tés előtt; a kétszeri fejés mindenesetre ész-
szerűbb az állatra nézve mert nem nyugta-
lanítatják annyiszor, hanem kellő idő enged-
tetik neki a pinhés emésztés és tejképzésre,
azonban határozottan ellene vagyok a fejés
előtti közvetlen etetésnek, mert ez által a
tehenet elrontjuk, rártartóssá teszik és nem
adja le tökéletesen a tejet, de bármikor fej-
jünk és etetünk szigorúan ragaszkodjunk
e tekintetben semminemű engedékenységtel-
ne tanúsítsunk, az idő betartásában, — mert
semmi iránt sem oly érzékeny a jószág mint
a pontos etetés és fejés iránt, tapasztalható
mondom, hogy midőn még ismeretlen voltam
a viszonyokkal, tehenészeink vasárnap rop-
pant igyekezettel tansítottak a munkák min-
nél előbbi elvégzésében és mindent egy fél-
órával előbb kezdtek, és behoznyult, hogy
ezen rendtelenség folytán 120 drb tehénnél
normális változatlan takarmányozás és idő-
járásnál meg nem engedhető 40 liter tejkü-
különbség volt észlelhető egy fejésnél.
A teje magára, annak tartósságára
egészséges voltára, azonban legnagyobb befo-
lyással bír a tisztaság, a mit nemcsak az ál-
latok tekintetében kell a legnagyobb szigor-
ral ellenőrizni, hanem leginkább a fejő sze-
mélyek, hűtők és edények tisztántartására a
legnagyobb felügyelet fordítandó.
Ügyeljünk tehát, hogy az állatok jól
almotassanak és ürülékek kellő gyorsasággal
eltávolítsanak és a tögyek tisztán tartas-
sának, előbbieket nemcsak az állat egészségére
bőnmunkásságának fejlesztésére, hanem felszí-
vódás utján magára a teje birtak befolyás-
sal és ezért gondosan távolítandók el, míg a
tögyek a rájuk ragadt mindennemű piszkos
anyagoktól mosattassanak meg fejés előtt ne-
hogy ezek a teje hullva a melegben febmol-
janak és az egész mennyiséget elrontsák, nem
különben rá kényszerítendők a tehenészek, fejés
előtt kezeik megmosására nemcsak a tisztaság,
hanem a kitűzött végződél az egészség szempont-
jából is, mert előzetesen érinthettek oly anya-
gokat melyek a teje jutva, azt megrontják,
élvezhetatlenné vagy egészségtelenné teszik,
nem kevesebb gond fordítandó a hűtő és
szállító edények tisztántartására, csak a leg-
csekélyebb tejsav képzésére adjunk alkalmat,
a mi rossz hűtés és tisztatlanság ered-
ménye, azonnal kiszámíthatlan kárt szenved-
dünk, mert sokkal nehezebb a jó, mint a rossz
reputumét felköltöni magunk irányában.
Ezek azon dolgok, melyeket egy tejgaz-
gazdaságnál rentabilisan kihivetőnek nemcsak
hogy látok, hanem tapasztalok, sőt ekerül
hellen szükségesnek tekintek.
Végül, mint fiatal gazda, örömmel jelen-
tem ki, hogy esetleg téves nézetemnek a
helyesebb utra való terelődésért, annak tapasztá-
lása után, köszönettel adozom.

Szerkesztői üzenet.
Mariska kisasszony. A sajtó csak olyan nyil-
vános társasulatságotról, bálokról és majálisokról szo-
kott tudósítást küldeni, melyeknek rendezősége tiszte-
letjegyet küld a szerkesztőségnek. A joghallgatósok zom-
bati majálisának rendezősége hivatásig nem látta szükség-
ességét, hogy részünkre a szokásos belépőjegyet el-
küldje; erre mi sem vázashozhatunk egyébbel, mint hall-
gatással. Ha azonban a majális t. rendezősége lapunk
művelt olvasó közönségét utólagosan legalább méltani
akarja arra, hogy mulatságokról leírás kaphasson, egy
ily tudósításnak a rendezőség által beküldve, szive-
ny helyet adnak.
Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos:
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: Kerezag Vilmos.

Köszén-kátrányt
legjobb minőségben
zsindey és deszkatezők
behuzására
mely által azok tartóssága kétszerte
hosszabb, továbbá csulápok, melyek a
földre ásatnak, kerítések s gazdasági
eszközök befestése, hordókban
a 50 egész 200 kiló súlytartalommal
továbbá saját gyártmányu COAKSOT
(pírszén) kovácsok és lakatosok részére
ajánlja jutányos ár mellett
a légszeszgyár igazgatósága
DEBRECZENBEN.
Rudolfsbad vízgyógyintézet.
REICHENAU (Alsó-Ausztriában.)
PAYERBACH nyugati állomáshoz 2 órányira
Bécs től a nyugati vasutou.
Gyönyörű, minden oldalról fedett fekvés, alsó
Ausztria egyik legszebb Alpvölgyében (476 méter a
tenger fölött) kitűnő ellátás és igen kényelmes lakhe-
lyiségek képezik azon elismert előnyt, melyet e 19 év
óta fenálló intézet magának kivívott, melyben oly bete-
gek is, a kik csak éghajlati üdülést keresnek
felvételnek.
A idény kezdete május 1-én
vízgyógyászatra, villanyosságra és masszázra Oertl-féle
gyógyászat, kövérég, szívkövérég és szívgyengeség
ellen. Az ivócsarnok megújítása sávo tej és
mindennemű friss töltésű ásványvízre május 15-én,
a teljes uszófürdő (16-18) Reanur és 73. quad-
ráméter vízszínnel) június 1-én. Naponta a sáta-
hangverseny.
Prospectusokat a gyógy-felügyelőség kivaatrá
ingyen küld.
Bővebb felvilágosítást ad
Dr. Ferdinand Thomas, J. M. Waisnix örökösök,
gyógyorvosok, tulajdonosok.

Kardos László
Debreczenben, Czegléd-utca.
Ujküldemény érkezett
Nyári czerua
ruha-szövefekben (Zephyr)
melyek belföldi és angol-gyártmányban
a legezlszerűbb és legszebb nőruha
kelmeket szolgáltatják.
Áruk minőség szerint méterenként
26 kr. és 1 frt közt váltakozik.
Különösen kiemelendő a szinek tar-
tóssága és szépsége, valamint a szövet
ruganyossága és könnyedsége.

Eladó tanyaföld.
Az Ebesen 5 és egyegyed nyi-
as első osztályú tanyaföld épületekkel
eladó.
Értekezhetni:
E lap kiadóhatalában.

Tisztelettel értesitem a n.
é. kegyeletes közönséget, mi-
szerint a ritka szépségű, legujabb
fajtájú
sirkövek
nagyválasztékban megérkez-
tek, s azoknak, valamint a régi
sirkövek is, az eladá-
sát, igen jutányos árban, közre-
bocsátom.
Tisztelettel
Boros Sándor
Debreczen, Kis-várad-utca 2102. sz.

1955. sz.
1889. tk.

Arverési hirdetem. kivonat.

A h.-bűszörményi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy néhai Drén Gábor és neje L. Balogh Erzsébet hagyaték ügyében a debreczeni kir. törvényszék (a h.-bűszörményi kir. járásbíró) területén lévő és a h.-bűszörményi 400. szám alatti telek jegyzőkönyvben foglalt A. I. 417. hrsz. alatti 415. népsorszámu és a h.-bűszörményi 401. szám alatti telek jegyzőkönyvben foglalt A. I. 418. hrsz. alatti 416. népsorszámu ház és udvarból álló ingatlanokra az árverést 600 forinttal ezennel megállapított kiáltási árral elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi július hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor ezen kir. járásbíró tki helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron aló is eladatulni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 60 forintot k e s z p é n z b e n, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképez értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átseglyáltatni.

Kelt H.-Bűszörményben a kir. járásbíró telekkönyvi osztályánál 1889. évi április hó 6. napján.

D e á k
kir. aljárásbíró.

Magyarország leghiresebb s leg-
szénsavdúsabb ásványvize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegyítve a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörgőbántalmaknál, húgycsőhólyak hurutoknál és járványos betegségek alkal-mával kitűnő gyógyszerként képez. A szolyvai víz csak akkor tekinthető friss töltésű, valódi, hamisítatlannak ha a dugasz külszínén, ugyszintén a címlapon e czég:

„GERMAN ÉS BODNÁR“
olvasható.

Megrendelhető: Szolyván, Bereg-
megye az ásványvízfürdő igazgató-
ságánál; kapható minden fűszerke-
reskedés és v e n d é g l ő b e n.

Hazafui tisztelettel

GERMAN és BODNÁR

gróf Schömborn Buchheim Ervin ura
dalmi ásványvíz bérnök.

FODOR MIHÁLY UTÓDAI

butorgyárak Budapestben.
Alapította ott 1851-ben.
Főüzlet: BUDAPEST, V. NÁDOR-
UTCZA 12. Sz.
Fióüzlet: BUDAPEST, VI. ker.,
ANDRÁSSY-UT 9.
Gyártelep: BUDAPEST, V. ZOLTÁN-
UTCZA 11. Sz.

Azon óhajunk által vezéreltetve a mélyen tisztelt közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni,

asztalos és kárpitos műhelyeinket

tetemesen nagyítottuk a modern technika segéd szereivel elláttuk és ezáltal versenyké-
pességünket minden irányban emeltük. Butortelepeink kész

asztalos-, kárpitos- és diszitó munkák
dus választékából álló

kiállítást

képeznek, melynek megtekintésére mindenkit tisztelettel meghívunk. Építve czégünk régi jó hírére és tekintettel

mérsékelt, jutányos árainkra

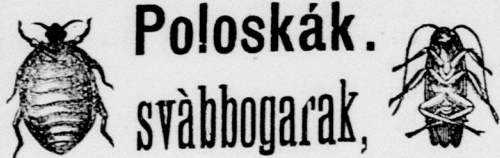
ajánljuk magunkat a n. é. közönségnek egész menyasszonyi kelengyék, teljes lakáserende-
zések, szállók, fürdők, iskolák stb. elkészítésére a leggyezerübbektől a legfinomabbakig
és biztosítjuk a n. é. közönséget a legszolidabb és izlésteljesebb kivitelről.

Mély tisztelettel

FODOR MIHÁLY UTÓDAI

butorgyárosok.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr“, könyvnyomdájában Széchényi-utca SIMON-ház

Poloskák.

svábbogarak,
csótánybogarak, molyok,
hangyák, bolhák, legyek stb.-ket

biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden

rovart irtó porom

dobozokban 1 frtjával, kisebb 55 és 30 krjával. Azonkívül ajánlom különleges-
séget, a. m. sváb- és cs tánybogár-
irtó-por dobozokban 1 frtjával, kisebb 55
krjával; moly- és hangya-irtó-por dobo-
zokban 1 frt. kisebb 55 kr. Elpusztít-
hatlan mézga-fujtatók, melyek segítségével
a rovar, moly vagy orosz bogárpor egy-
formán szétszóráható és a legkisebb ha-
sadékokba belővelhető. Egy darab ára
40 kr. Poloska-irtó szesz butorok számára
Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30
kr. Felülmulthatatlan hatású poloska-irtó
szesz, falazat számára. Festésnél, mesze-
lésnél vagy vakolatba keverésre alkal-
mas. Egy pintes üveg elégséges egy
középnagyságu szobára. Ára 1 frt.

Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány- és egér-irtó-szer

(Nem mérge! esakis rágó álla-
toknak halálos.)

Egy bádóg doboz ára 1 ft. 6 doboz 5 frt.

Vidéki megrendelések 1 frton alöz
nem eszközöketnek. Nagybani vevők
jutányos árleengedésben részesülnek. Al-
ös-zses fentnevezett gyártmányaim meg-
felelő magyar és német használati ata-
sitásokkal el vannak látva. Valódi minő-
ségben, nagy és kisebb mennyiségben
kaphatók:

REISS B.,

vegytani termények gyára Budapestben, VI. ker.
Király utca 47. sz. a hova minden irásbeli meg-
rendelés intézendő.

Uj-Tátrafüred

vizgyógyintézet, klimatikus és területi
gyógyhely, moór fürdők, tüdőbetegek sza-
natórium, 1004 mtr tengerföli magas-
ságban.

A magas Tátrában a leggyönyörűbb
nyári napok állottak be 18 fok meleg-
gel árnyékban. A fenyvesek illata s üde
zöld vegetációja a legszebb nyári na-
pokra emlékeztet. Azért is gyógykeze-
lésre s klimatikus tartózkodásra az idő
most felette alkalmas.

Junius végéig tetemesen leszállított
árak, a legjobb szobák napi ára 80 krtól
1 frt 15 krig, a teljes penzió (reggeli,
ebéd, esteli) hetenkint 9 frt vagy 10 frt
50 kr., mérsékelt étlap árak.

Uj-Tátrafüred javulva van: idegbán-
talmaknál, neurasthenikus állapotoknál,
vérszegénység, sápkór, skrotulánál
Bazeder-féle kór, tüdő- és szivbántal-
maknál s mindenütt ott, a hol üd-
lés és erősödés vétetik czélba.

Kir. posta és távirahivatal a házban.

Dr. SZONTAGH MIKLÓS.

Eladó
25 drb fésűs
gyapjas kos
és
400 drb
anyabirka.

Gyapjuban megtekinthető június 10-ig
Szunyogh Szabolcsnál
Esztarban.

VÉGHLESI
VERA-forrás
Hazánk
legtisztább legol-
csobb és legjobb szénsavdus, égvényes
SAVANYUVIZE.
Véghles-Szalattán (Zólyommegye.)
Főraktár Debreczen és Vidéke részére
Geréby Fülöp
urnál, DEBRECZENBEN.

Magyar gözcséplőkészletek.

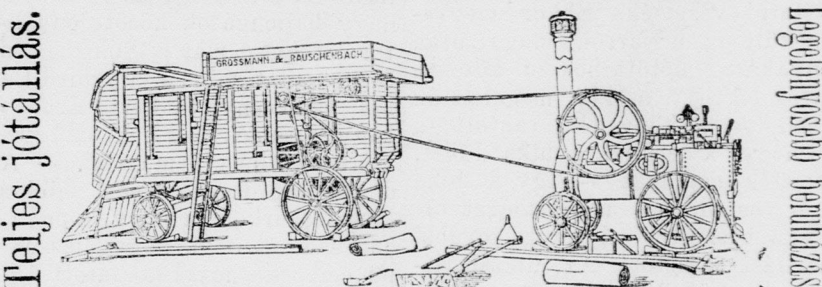
Előállítja, pontosan és olcsón szállítja az
Első magyar gazdasági gépgyár
részvénytársulat ezeltől

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

Gyár: Külső váci-út 7. BUDAPEST az osztr.-magy. Államvasp.
Lóvonatú vasút állomás. indóházának megérk. kapu-
jától 10 percznyi távolságra.

Különlegesség:

szab. szeges rendszerű gözcséplőgépek
legújabb szerkezetben, legpontosabb kivitelben

3 1/2, 4 és (uj) 6 lóerejű mozgonyokhoz és mozgonyokkal
Szénfűtésnél kell 200-250 300-350 ko. szén (fa aránylag) 14 óra a.
Szalmafűtésnél kell 5-7 5-7 kéve szalma 100 kiesélt kévével
Cseplési képesség 5-7000 7-10000 középnagyságu kéve 14 óra alatt
a magoknak legelőkeletesebb kieséplése, ki fő tisztítása és osztályozása mellett

Verőléczes gözcséplőgépek vaskerettel
6, 8 s 10 lóerejű fa-, szén- és szalmafűtési mozgonyokhoz s mozgonyokkal

Első magyar gazdasági gépgyár
részvénytársulat ezeltől

GROSSMANN és RAUSCHENBACH

Kizárólag hazai gyártmányok.

Képviselőnk Debreczenben:
KONCZ LAJOS ur.

Ó V Á S!

Gyakran előforduló eset, hogy var-
rógép kereskedők és gyárosok ügnyö-
kei, varrógépek eladásánál, gyártmá-
nyuk könnyebb értékesíthetése czéljá-
ból a „SINGER“ elnevezést használ-
ják, sőt azon eset is előfordult misze-
rint ilyen ügnyökök magukat nevemben
több házakhoz betolakodták s esetleg
elért eredményél a „Singer“ nevet
nemcsak jogtalanul hangoztatták, de
leginkább a közönség félrevezetése
tekintetéből okmányaikban is kitün-
tették.

Amennyiben ezen hivatalan eljá-
rás a közönség jóhiszeműségét zsák-
mányolja ki, s érték nélküli ígéretek
által félre is vezeti — elmulaszthatatlan kötelességemnek ismerem
ugy igen tisztelt vevőmet, mint a t. c. közönséget minden olyan
egyéntől óva inteni, ki magát mint czégem alkalmazottját mu-
tatja be s azt közjegyzőileg hitelesített meg ha-
talmazással igazolni nem tudja.

Ezuttal megjegyezni van még szerencsém, — miszerint csak is
azon varrógépek eredeti „Singer“ gyártmányok, melyek mellék
nyomatú védjeggyel látvak el s melyeknél a „The Singer Manu-
facturing Co“ New-York (Amerika) eredeti igazolványa csatolva van.

Ezen gépek Magyarországon kizárólag csak is általam s zerezhetők be.
Tisztelettel

NEIDLINGER G.

The Singer Manufacturing Comp. New-York vezérigynöke.
DEBRECZEN, Piacz-utca 2138. szám.